

Waarom en hoe (Slot)

De inventarisatie-techniek zelf.

Ik beperk me tot de territorium-bepalingsmethode.

Er wordt gedurende de periode van de dag, waarop de vogels de grootste zangactiviteit vertonen, aandachtig door het terrein gewandeld, en de zingende vogels worden nauwkeurig ingetekend op een kaartje van voldoende grote schaal. Iedere keer gebruiken we een nieuw kaartje (we hadden die van tevoren gestencild.)

Bij het intekenen gebruiken we afkortingen voor iedere soort, liefst volgens afspraak. Zingende vogels voorzien we van een cirkeltje om de afkorting, want het noteren van een niet-zingende vogel kan ook nuttig zijn. Een streepje onder de afkorting duidt erop, dat de vogel een gedrag vertoonde dat er op zou kunnen wijzen dat hij daar een territorium verdedigde (zang is maar één van de manieren, waarop de vogel zijn territorium verdedigt.)

Tenslotte een vierkantje om de afkorting als aanduiding voor een gevonden nest. Wanneer dezelfde vogel op meer plaatsen zingend wordt aangetroffen, noteren we die verschillende plaatsen en verbinden de afkortingen door lijntjes.

Op iedere excursiekaart moet duidelijk worden vermeld: naam waarnemer(s) - datum - precies van hoe laat tot hoe laat in het gebied in kwestie - weer (bewolking, zon, neerslag, windkracht en windrichting) - eventueel aangevuld met gegevens over de afgelopen dagen, in het geval dat het weer net is omgeslagen - de zangactiviteit, kort omschreven. Voorts vooral een omschrijving van de mate van nauwkeurigheid, waarmee men meent te hebben gewerkt. Heeft men het gevoel, dat men van een bepaald stuk niet al te precies alles op papier heeft gekregen, dan is het nuttig dat te vermelden. Zoveel mogelijk bijzonderheden dus; nooit op het geheugen vertrouwen.

Niet alle vogels zingen op hetzelfde moment van de dag; zo mogelijk zou dat in de planning van de bezoeken rekening mee moeten worden gehouden. De sterkste zang-activiteit ligt in de eerste ochtanduren; merels en houtduiven moeten wel een uur voor zonsopgang worden geïnventariseerd.

Een minimum voor het aantal inventarisatie-excursies is moeilijk te geven. Kan men maar eens in de week, dan moet het weer (dat de zang-activiteit sterk beïnvloedt) een beetje mee zitten.

Is men in de gelegenheid gunstige dagen uit te zoeken, dan werkt men het meest efficiënt en is een gemiddelde van eens per week redelijk.

Allerlei tips bij het werk wat betreft de verschillende soorten zijn moeilijk op papier te zetten; deze moet men eigenlijk door ervaring leren. Het is daarom raadzaam eerst enkele seizoenen samen met een meer ervaren iemand te gaan, zeker als men de zang van de verschillende soorten nog onvoldoende kent.

Het verslag

In principe worden, als alle kaartjes binnen zijn, alle waarnemingen van één soort over de verschillende dagen in verschillende aanduidingen op één kaartje gezet. Er ontstaan dan, in het ideale geval, fraaie groeperingen van waarnemingen, waaruit de territoria kunnen worden afgeleid.

Aangezien echter in veel gevallen niet zo duidelijk blijkt of een aantal waarnemingen tot bijv. 2 dan wel 3 territoria behoren, moet eigenlijk al tijdens het inventarisatieseizoen gekeken worden of het beeld van de verspreiding van de territoria helder doorkomt. Dit kan wellicht het best gebeuren door van het begin af voor iedere soort een apart kaartje bij te houden, waarop dus steeds de nieuwe resultaten van elk excursiekaartje worden overgenomen. De uitwerking wordt dan eigenlijk al tijdens het inventariseren gemaakt. De problematische gevallen ontdekt men dan tijdig, zodat daar extra aandacht aan kan worden besteed. Door een actief zingende vogel een tijdje te volgen, komt men er meestal wel achter, hoe de grenzen van zijn territorium ongeveer liggen.

Op het schrijven van het uiteindelijke verslag ga ik verder niet in, behalve dan door middel van de volgende opmerkingen:

Er moet zoveel mogelijk informatie over het bewerkte gebied worden gegeven. Wanneer er geen aparte studie van de structuur van het gebied is gemaakt, dan is een globale beschrijving van de vegetatie en structuur toch beslist noodzakelijk. Allerlei opmerkingen als invloed van de mens in het betrokken gebied (verstoring) en gunstige invloeden, (als extra broedgelegenheid, e.d.) zijn van groot belang. Iemand die het terrein niet kent, moet zich een voorstelling kunnen maken van het gebied en omstandigheden; anders heeft het ook geen zin om de resultaten te lezen. Vergeet vooral ook de oppervlakte niet (en zo mogelijk de verdeling daarvan). Tenslotte: een kaartje met de plaatsen waar de territoria lagen geeft de lezer een helehoel extra informatie.

Ik ben mij ervan bewust niet veel meer gedaan te hebben dan het aanéénrijgen van een aantal opmerkingen en zal ongetwijfeld voor vele lezers open deuren hebben ingetrapt.

Naar ik hoop zullen echter vooral degenen, die dit jaar voor het eerst aan inventarisatiewerkzaamheden zullen deelnemen, profijt kunnen hebben van bovenstaande uiteenzettingen.

L. S. Burma,
Egelantierstraat 22,
Badhoevedorp.
Tel.: 02968 - 3839.